

Стенографски дневник

НА

90. заседание

Сряда, 18 септември 1946 г.

(Открито в 16 ч.)

Председателствувал подпредседателят Петър Попзлатев. Секретари: Тодор Тихолов и Любен Георгиев

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.	Стр.
Съобщения:		
Отпуски	1083	
Проекторшение	1083	
Проекторшения: 1. За одобряване 21. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 24 юли 1946 г., протокол № 95, относно износа за Австрия от Министерството на народното здраве на 252 кг. експортни цигари. (Приемане)	1083	
2. За одобряване 20. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 7 юли 1946 г., протокол № 103, относно освобождаване от бандеролно право и други данъци 397 кг. цигари, използвани от разни министерства за подарък на чужденци с промагандна цел. (Приемане)	1084	
3. За опрощаване таксите и обезщетенията в размер до 200 лв. дължими от частни лица и обществени учреждения на Главната дирекция на железниците и пристанищата по наказателни постановления, издадени въз основа на закон за реда по железните пътища за времето от 1930 до 31 декември 1944 г. включително. (Приемане)	1084	
Законопроекти: 1. За изменение и допълнение на наредбата-закон за признаване за пенсия времето, прекарано във от служба, и пр. („Държавен вестник“, бр. 201, от 30 август 1945 г. (Първо четене)	1084	
2. За изменение на закона за обществено хлебопроизводство и хигиенизиране на селото. (Първо и второ четене)	1085	
3. За възстановяване на жилищни и стопански сгради на лицата, вмотите на които се отчуждават за направа, разширение или превъзстановяване на железопътни линии и гари, съоръжения и др. (Първо четене)	1085	
свързвания и др. (Първо четене)	1085	
4. За кинокултурата. (Първо четене)	1087	
Говорили: Руси Табаков	1091	
Константин Русинов	1091	
5. За оформяване правата на лица, построили етажи или части от етажи на чуждо място. (Първо четене)	1092	
Дневен ред за следващото заседание	1092	

Председателствуваш Петър Попзлатев: (Звъни) Обявявам заседанието за открито.

(От заседанието отсъствуват следните народни представители: Александър Ботев, Борис Костов, Борис Димов, д-р Васил Хантжиев, Гьокко Габровски, Давид Иерохам, Иван Георгиев, Иван Димитров, Иван Патолов, Коста Дачев, Константин Русинов, Крум Кюляков, Михаил Константинов, Никола Резлоганов, Петър Тодоров, Спиро Трингов, Стамен Попов, Стою Неделчев, Стоян Неделков, Титко Червоколев, Пола Драгойчева и Яни Янев)

Не са положили клетва народните представители Иван Николов Бешев и Тодор Янакиев Тодоров. Моля тия двама народни представители да положат клетва.

Народните представители Иван Николов Бешев и Тодор Янакиев Тодоров положили следната клетва: „Кълна се в името на народа и на Народната република България, че ще им служа предано и всеотдайно, че в своята дейност като народен представител ще имам пред очи само общонародните и държавни интереси и ще положа всички усилия за защита свободата и независимостта на Родината. Заклевам се.“

Разрешени са от председателството отпуски на следните г-да народни представители:

Ганчо Минев — 1 ден, Димитър Ручков Коларски — 1 ден, Димитър Памуков — 1 ден, Илия Ставрев — 1 ден, Йордан Печарев — 1 ден, Райчо Славков — 1 ден, Стамен Попов — 2 дена, Коста Дачев — 2 дена, Георги Лазаров — 2 дена и Цеко Мустакевски — 3 дни.

Отправили са искания за разрешаване на отпуск със съгласието на Народното събрание следните народни представители:

Авхангел Дамянов Попов иска 6-дневен отпуск по домашни причини. Които са съгласни с това искане, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Д-р Васил Хантжиев иска 4-дневен отпуск по домашни причини. Които са съгласни с това искане, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Гьокко Габровски иска 10-дневен отпуск по болест. Които са съгласни с това искане, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Дипчо Тодоров Станчев иска 1 ден отпуск. Които са съгласни с това искане, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Иван Бешев иска 4-дневен отпуск по болест. Които са съгласни с това искане, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Стою Неделчев иска 4-дневен отпуск. Които са съгласни с това искане, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Тодор Янакиев Тодоров иска 4-дневен отпуск по болест. Които са съгласни с това искане, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Съобщения:

Постъпило е от Министерството на народното просвещение предложение за одобрение 2. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 28 юни 1946 г., протокол № 81 — относно приемане даренията на Стоянка Панайотова Ночева, в София, направено в полза на Института по хистология и ембриология при медицинския факултет на Държавния университет „Св. Климент Охридски“ в София.

Предложението ще бъде разглеждано на г-да народните представители и поставено на дневен ред.

Г-да народни представители! Докато дойде някой от г-да министрите, ще мислем проекторешенията, които са поставени в първите три точки на дневния ред, защото те са минали през Министерския съвет и няма нужда от присъствието на министър в Народното събрание.

Минаваме към първа точка от дневния ред:

Одобрение на проекторешението за одобрение 21. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 24 юли 1946 г., протокол № 95 — относно износа на 252 кг. експортни цигари.

Моля г-на секретаря да го прочете.

Секретар Тодор Тихолов (с): (Чете)

„МОТИВИ

към проекторешението за одобряване 21. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 24 юли 1946 г., протокол № 95, относно износа за Австрия от Министерството на народното здраве на 252 кг. експортни цигари

Г-да народни представители! Министерството на народното здраве е уговорило доставка от Австрия на спринцовки и инсулин, от които в страната ни се чувствава твърде голяма нужда. Вносът на въпросните материали ще се извърши срещу износ на 252 килограма експортни цигари обложени с 1000 лв. бандерол на килограм.

Като се има пред вид голямата нужда от спринцовки и инсулин, така необходим за амбулаториите на здравните служби в страната, чест имам, г-да народни представители, да ви помоля, да гласувате в текущата сесия настоящото проекторешение.

Гр. София, 30 юли 1946 г.

Министър на финансите: Проф. д-р Ив. Стефанов

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобряване 21. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 24 юли 1946 г., протокол № 95, относно износа на 252 килограма експортни цигари от Министерството на народното здраве, срещу доставка на спринцовки и инсулин

Одобрява се 21. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 24 юли 1946 г., протокол № 95, което гласи:

Разрешава се на Министерството на народното здраве, чрез „Сернал експорт“, гр. София, да изнесе за Австрия 252 килограма експортни цигари, с бандерол 1.000 лв. на килограм, срещу равносътността на които да внесе в страната спринцовки и инсулин.

Председателстващ Петър Попзлатев: Моля г-да народните представители, които приемат това проекторешение, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към следната точка, втора, от дневния ред:

Одобрение на проекторешението за одобряване 20. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 7 август 1946 г., протокол № 103 — относно освобождаването от бандеролно право и други данъци на 397 кг. цигари, отпуснати за нуждите на разни министерства.

Моля г-на секретаря да го прочете.

Секретар Любен Георгиев (р): (Чете)

„МОТИВИ

към проекторешението за одобрение на 20. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 7 август 1946 г., протокол № 103, относно освобождаване от бандеролно право и други данъци 397 килограма цигари, използвани от разни министерства за подарък на чужденци с пропагандна цел

Г-да народни представители! В страната идват чужденци — високи гости на България и българското правителство, на които се раздават цигари, с цел за пропаганда на българските тютюни.

Пред вид на това, че по този начин пропагандират българските тютюни — важен износен наш артикул, намирам, че цигарите, използвани за тази цел трябва да се освободят от бандеролно право, допълнително такова за фонд „градушка“, общински налог и мурурие (акциз).

Като имате пред вид горното, чест имам да ви помисля, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете в текущата сесия на Народното събрание приложеното проекторешение.

Гр. София, август 1946 г.

Временно управляващ Министерството на финансите,

министър на народното здраве: Д-р Р. Ангелов

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобряване на 20. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 7 август 1946 г., протокол № 103, относно освобождаването от бандеролно право, фонд „Градушка“, общински налог и мурурие (акциз) на 397 килограма цигари, използвани от разни министерства за подарък на чужденци с пропагандна цел

Одобрява се 20. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 7 август 1946 г., протокол № 103, което гласи: „Освобождават се от бандеролно право, допълнително такова по чл. 20, буква „б“, от закона за задължително застраховане земеделски култури против градушка, общински налог, мурурие (акциз), закупени и раздадени на чужденци — гости на България и на българското правителство, следните количества експортни цигари:

1. За нуждите на Министерството на финансите — пренесените с преносителни свидетелства: серия „Н“ № 191294, от 18. XI. 1945 г.; серия „П“ № 375918, от 8. III. 1946 г.; серия „П“ № 375932, от 19. IV. 1946 г.; серия „П“ № 375942, от 23. V. 1946 г.; серия „Н“ № 192758, от 26. VI. 1946 г.; от Съединените тютюнови фабрики — гр. Пловдив, цигари общо 137 килограма.

2. За нуждите на Министерството на информацията и изкуствата, пренесени с преносително свидетелство № 10446, от 2. IV. 1946 г., от тютюновата фабрика „Съюз на тютюновите кооперации“ — София, цигари 5 килограма.

3. За нуждите на Върховния стопански съвет, пренесени с преносително свидетелство № 10448, от 17. IV. 1946 г., от тютюновата фабрика „Съюз на тютюновите кооперации“ — София, цигари 5 килограма.

4. За нуждите на Министерството на външните работи и изпозванията, пренесени съгласно служебно писмо № 17382, от 24. VII. 1946 г., от Съединените тютюнови фабрики, гр. Пловдив, цигари 250 килограма.

Председателстващ Петър Попзлатев: Моля г-да народните представители, които са съгласни с докладваното проекторешение, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към следната точка, трета, от дневния ред:

Одобрение на проекторешението за опрощаване таксите и обезщетенията в размер до 200 лв., дължими от частни лица и обществени учреждения на Главната дирекция на железниците и пристанищата по наказателни постановления, издадени въз основа на закона за реда по железните пътища.

Моля г-на секретаря да го прочете.

Секретар Тодор Тихолов (с): (Чете)

„МОТИВИ

към проекторешението да се опростят таксите и обезщетенията в размер до 200 лв., дължими от частни лица и обществени учреждения на Главната дирекция на железниците и пристанищата по наказателни постановления, издадени въз основа на закона за реда по железните пътища за времето от 1930 г. до 31 декември 1944 г., включително

Г-да народни представители! За времето от 1930 г. до края на 1944 г., по издадени наказателни постановления от Главната дирекция на железниците и пристанищата, за нарушение на наредбата-закон за реда по железните пътища, са останали несъбрани сумите за дължими глоби, такси и обезщетения по 10.125 броя наказателни постановления, възлизащи общо на сума 735.978 лв. Несъбирането и досега на сумите по тия постановления от данъчните управления се дължи най-вече на обстоятелството, че адресите на нарушителите не са могли да бъдат издирени.

Като се има пред вид, че повечето от наказателните постановления са от стари години, с посочени тогавашни адреси на нарушителите, и настъпилите след това събития в страната ни — мобилизация, евакуация и др., повече от положително е, че събирането и за в бъдеще на сумите по тия постановления ще бъде невъзможно. Наистина с наредбата-закон за финансова амнистия от 12 април 1945 г., чл. 41, б. публикувана в „Държавен вестник“, брой 187 от 1945 г., глобите по тия постановления, в размер на 337.638 лв., се опростиха, но все пак останаха за събиране таксите и обезщетенията, възлизащи на 398.340 лв., се опростиха, но и то по постановления, по които тия такси и обезщетения не възлизат на суми по-големи от 50 лв. При това положение, даже да се продължат издирванията и намирането на някои от нарушителите, събирането на сумите от тях не би оправдало вложения за това труд и време.

Затова, като имате пред вид гореизложеното, г-да народни представители, моля да гласувате и приемете предложеното решение, с което да бъдат опростени тия суми в размер до 200 лв. за времето от 1930 г. до 31 декември 1944 г.

Гр. София, август 1946 г.

Министър на железниците, пощите и телеграфите: Ст. Тончев

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

да се опростят таксите и обезщетенията в размер до 200 лв., дължими от частни лица и обществени учреждения на Главната дирекция на железниците и пристанищата по наказателни постановления, издадени въз основа на закона за реда по железните пътища за времето от 1930 до 31 декември 1944 г. включително

Да се опростят таксите и обезщетенията в размер до 200 лв., дължими от частни и обществени учреждения на Главната дирекция на железниците и пристанищата по наказателни постановления, издадени въз основа на закона за реда по железните пътища, за времето от 1930 до 31 декември 1944 г. включително.

Председателстващ Петър Попзлатев: Моля г-да народните представители, които приемат докладваното проекторешение, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към следната точка, четвърта, от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за изменение и допълнение на наредбата-закон за признаване за пенсия времето, прекарано във от служба, и пр. („Държавен вестник“, брой 201, от 30 август 1945 г.).

Моля г-на секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Любен Георгиев (р): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за изменение и допълнение на наредбата-закон за признаване за пенсия времето, прекарано във от служба, и за придобиване правата по членове 31 и 32 от закона за военните лица на офицерите, изброени в царски заповеди № № 119 и 136, от 14 септември 1944 г., публикувани в „Държавен вестник“, брой 201/30 август 1945 г.

С наредбата-закон за признаване на пенсия времето, прекарано във от служба и придобиване правата по членове 31 и 32 от закона за военните лица на офицерите изброени в царски заповеди № № 119 и 136, от 14 септември 1944 г., одобрена с 12. постановление на Министерския съвет, протокол № 133, от 21 август 1945 г., указ № 190 — „Държавен вестник“, брой 201/1945 г., се поправи една несправедливост по отношение на една група офицери, уволнени от бившите фашистки правителства. Освен тях обаче има още няколко други офицери, също така жертва на миналите режими, на които по технически причини заповедите по тяхното реабилитиране и възвръщане на правата закъсня.

В името на справедливостта следва и на тия 21 народни офицери, реабилитирани с регентски заповеди № № 139, от 31 октомври 1945 г., 141, от 6 ноември 1945 г., 149, от 30 ноември 1945 г., и 21 от 7 март 1946 г., и се уреди и тяхното положение и възврънат всички права като на другарите им, реабилитирани с царски заповеди № № 119 и 136, от 14 септември 1944 г.

Гр. София, 7 август 1946 г.

Министър-председател, управляващ Министерството на войната: К. Георгиев

ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение и допълнение на наредбата-закон за признаване на пенсия времето, прекарано във от служба, и за придобиване правата по членове 31 и 32 от закона за военните лица на офицерите, изброени в царски заповеди № № 119 и 136, от 14 септември 1944 г., публикувани в „Държавен вестник“, брой 201, от 30 август 1945 г.

§ 1. — Към член единствен се прибавят следните:

Забележка I. Със същите права се ползват и офицерите, подробно изброени в регентски заповеди № № 139 от 31 октомври 1945 г., и 149, от 30 ноември 1945 г., 141, от 6 ноември 1945 г., и 21, от 7 март 1946 г., които допълват царски заповеди № № 119 и 136, от 14 септември 1944 г.

Забележка II. На ония офицери, изброени в царски заповеди № № 119 и 136, от 14 септември 1944 г., и регентски заповеди № № 139, от 31 октомври 1945 г., 141, от 6 ноември 1945 г., 149, от 30 ноември 1945 г., и 21, от 7 март 1946 г., които са заемали държавна служба от датата на уволнението им до излизане на горните заповеди, се признава за пенсия заплатата на чина и длъжността, които са им дадени с тия заповеди.

Председателстващ Петър Попзлатев: Няма записани оратори. Моля г-да народните представители, които приемат законопроекта на първо четене, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. Минаваме към следната точка, пета, от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за изменение на закона за обществено хлебопроизводство и хигиенизиране на селото.

Моля г-на секретаря да го прочете.

Секретар Тодор Тихолов (с): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за изменение на закона за обществено хлебопроизводство и хигиенизиране на селото

Г-да народни представители! С закона за обществено хлебопроизводство и хигиенизиране на селото, чл. 23, буква „в“, е постановено: „Доставените за кооперативните фурни-комбинати храни в непроизводителните райони се превозват по б. д. ж. по най-облагодетелствуваната тарифа с предимство“; буква „е“: „Каменните въглища, дърва и други горивни материали за нуждите на фурни-комбинати се превозват по б. д. ж. по най-облагодетелствуваната тарифа, с предимство, и се заплащат с намалени цени“.

Превозните стоки по б. д. ж. се таксуват по редовните или по изключителните тарифи. В изключителните тарифи е предвидено намаление от редовните тарифи, което намаление е максимално, т. е. така е изчислено, че железниците да покрият само костуемите разходи по транспорта, без да реализират печалба.

В случая въглищата се таксуват по обикновена тарифа, клас 20, за средно разстояние (250) км. по единична цена 106 лв. за 100 кгр., а според изключителната тарифа № 107 за същото разстояние и за същото количество се таксуват 88 лв., т. е. около 20% по-евтино.

Дърва за горене се таксуват по редовната тарифа — клас 20, за същото разстояние и количество, при единична цена 106 лв., а по изключителната тарифа № 111 по 95 лв., т. е. 11% по-евтино. Брашната се таксува по обикновената тарифа — клас 16 за цетираното разстояние и количество по 191 лв. единична цена, а по изключителната тарифа № 102, по 108 лв., т. е. с около 90% по-евтино.

Възприетите в закона за обществено хлебопроизводство и хигиенизиране на селото изрази: „... по най-облагодетелствуваната тарифа с предимство и се заплащат с намалени цени“ не съответствуват на възприетата и узаконена с закона за уредба и управление на б. д. ж. и пр., правилника за превозите по б. д. ж. и пр. и тарифите терминология и ще породят неминуемо спорове и недоразумения по тълкуването смисъла на въпросните разпоредби на закона за обществено хлебопроизводство и хигиенизиране на селото. Ето защо въпросните изрази следва да се заменят със следния: „по условията на съответните изключителни тарифи.“ По този начин целта на законодателя — да се даде за въпросните стоки възможният най-евтин превоз — е осъществена.

Да се слезе при определяне на превозните такси под костуемостта на превоза за б. д. ж. е немислимо и в противоречие с чл. 30 от закона за уредба и управление на б. д. ж., който предвижда, че и при превозите на държавните учреждения да се събират най-малко костуемите разходи на тези превози; с. р. да не се возят с загуба. Намерението на законодателя не е могло да бъде да задължи б. д. ж. с чл. 23 от закона за хлебопроизводството и хигиенизирането на селото да возят под костуемата цена на превози, т. е. б. д. ж. возят с загуба, когато б. д. ж. в бюджетно отношение са автономни и разчитат единствено на приходите от превозите за поправяне на своите разходи. А фактически по такъв резултат би се дошло, ако се приложи казаният текст по начина, както е редактиран.

За да се избегне превозното таксуване и приложение на Закона за общественото хлебопроизводство и хигиенизиране на селото, без да се отклони с това целта на законодателя — да се даде възможният най-евтин превоз за въпросните стоки — следва вместо думите: „По най-облагодетелствуваната тарифа с предимство и се заплащат с намалени цени“ да се употреби изразът: „По условията на съответните изключителни тарифи“.

Ето защо моля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате приложенния законопроект за изменение на закона за обществено хлебопроизводство и хигиенизиране на селото.

Гр. София, 22 юни 1946 г.

Министър на железниците, пощите и телеграфите: Ст. Тончев

ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение на закона за обществено хлебопроизводство и хигиенизиране на селото

Параграф единствен. В чл. 23, пункт „в“, думите: „по най-облагодетелствуваната тарифа с предимство“ и в пункт „и“ думите: „по най-облагодетелствуваната тарифа с предимство и се заплаща с намалени цени“ се заменят с думите: „по условията на съответните изключителни тарифи и с предимство“.

Председателстващ Петър Попзлатев: Няма записани оратори. Моля г-да народните представители, които приемат законопроекта на първо четене, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата г-н министърът на железниците.

Министър Стефан Тончев: Понеже по този законопроект няма записани оратори, аз моля той да мине и на второ четене, по спешност. От него има голяма нужда, понеже превозите почват, още сега.

Председателстващ Петър Попзлатев: Моля г-да народните представители, които приемат направеното от министра на железниците предложение, законопроекта да мине, по спешност, и на второ четене, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на секретаря да докладва законопроекта на второ четене.

Секретар Тодор Тихолов (с): (Чете заглавието на законопроекта*)

Председателстващ Петър Попзлатев: Моля г-да народните представители, които приемат заглавието на законопроекта, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Тодор Тихолов (с): (Чете параграф единствен)

Председателстващ Петър Попзлатев: Моля г-да народните представители, които приемат параграф единствен на законопроекта, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. Пристъпваме към шеста точка от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за възстановяване на жилищни и стопански сгради на лицата, имотите на които се отчуждават за направа, разширение или преустройство на железопътни линии и гари, съоръжения и др.

Моля г-на секретаря да го прочете.

Секретар Любен Георгиев (р): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за възстановяване на жилищни и стопански сгради на лицата, имотите на които се отчуждават за направа, разширение или преустройство на железопътни линии и гари, съоръжения и др.

Г-да народни представители! За направа, разширение или преустройство на ж.-п. линии и гари, съоръжения и други понякога се налага да се отчуждават недвижими имоти, върху които има построени разни жилищни и стопански сгради. Тези имоти и сгради са се заплащали и заплащат по пазарни цени, определени от оценителна комисия, по силата на закон за о. и. и. д. о. полза и закона за разширение на ж.-п. мрежа и пристанища. С получените суми от отчуждените имоти собствениците в миналото, до преди войната, имаха всякаква възможност да си купят друг имот, върху който да възстановят отчуждените им сгради. Сега по липса на свободно предлагане на места, както и липса на строителни материали и скъпа работна ръка, това става невъзможно. Водим от тия съображения, Министерският съвет, с 22-то си постановление, взето в заседанието му на 22 август 1945 г., протокол № 122, одобри да бъдат подпомогнати такива стопани, като задължи Дирекцията за строеж на нови ж.-п. линии да възстановява в стария им вид съборените им сгради, използвайки материалите от съборените постройки, с малка прибавка на нови такива, както и съборените общини, в които са извършени отчужденията, да отпускат без формалности на стопаните срещу заплащане места за строеж. Понеже с това министерско постановление не можеше да се уредят всички отношения между Главната дирекция на железниците и пристанищата и собствениците, от една страна, и общината и лицата, на които заинтересуваната община следва да отпуска места, налага се тази материя да бъде уредена по законодателен ред.

С предлагания законопроект се дава възможност на Главната дирекция на железниците и пристанищата да възстановява такива жилищни сгради, без джукански помешения и др., на лицата, на които имотите се отчуждават за тия цели, по реда, посочен в законопроекта. Възстановяването на сградите се извършва по възможност в стария им вид, с известни малки подобрения върху новите сгради, които не могат да възлизат повече от 20% от стойността на отчуждените сгради. Строежите се извършват с материали от отчуждените сгради и тия, доставени от собственика, ако има такива, а когато тия материали се окажат недостатъчни, възстановяването може да се извърши и с материали на Главната дирекция на железниците и пристанищата за сметка на собственика по пазарни цени. Не се заплащат от собственика изразходваните труд и средства на Главната дирекция на железниците и пристанищата за изработка на проектоплана за строежа и ръководството, както и платените надници от Главната дирекция на железниците и пристанищата, с изключение на надниците, изразходвани за искане от собственика подобрения.

* За текста на законопроекта виж първото четене по-горе.

Възстановяването им се извършва на останалото неотчуждено място на собственика, или друго посочено от него, а при липса на такова място на Главната дирекция на железниците и пристанищата, ако това е възможно, иначе възстановяването се извършва на място, отстъпено от съответната община, в землището на която се намира отчужденият имот.

За да не се спъне извършването на строежите, за които са били отчуждени тия имоти, в законопроекта се предвижда една по-скратена процедура за отстъпване и оценка на местата, които било общината, било Главната дирекция ще трябва да отстъпят, без да се прилагат съответните постановления на закона за държавните имоти или закона за о. н. и. д. о. полза.

С построяването на сградите Главната дирекция на железниците и пристанищата се освобождава от заплащане на обезщетението, дължимо на собствениците за сградите, които са били възстановени.

Ето защо, като имате пред вид това, моля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате приложения законопроект.

Гр. София, 22 юни 1946 г.

Временно управляващ министерството: Л. Коларов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за възстановяване на жилищни и стопански сгради на лицата, имотите на които се отчуждават за направа, разширение или преустройство на железопътни линии и гари, съоръжения и други

Чл. 1. Главната дирекция на железниците и пристанищата — Дирекция за строеж на нови ж.-п. линии, може да възстановява жилищните и стопански сгради на лицата, имотите на които се отчуждават за направа, разширение или преустройство на ж.-п. линии и гари, съоръжения и др., ако същите не притежават жилище на друго място и възстановяването бъде поискано в месечен срок от съобщаването на протокола за оценката по отчуждаването.

Чл. 2. Всяко лице, което иска да му се възстановят сградите, трябва да подаде молба до Главната дирекция на железниците и пристанищата — Дирекция за строеж на нови ж.-п. линии, в срок, предвиден в чл. 1, като посочи местонахождението на отчуждения имот, притежава ли място, върху което може да се извърши възстановяването, както и подобренията, които желае да се извършат. Заедно с молбата той е длъжен да представи в писмената декларация, заверена от общината, в землището на която се намира отчужденият имот, че се отказва от всякакви рекламации, които биха възникнали във връзка със строежа.

Чл. 3. Възстановяването се извършва върху останалото неотчуждено място на лицето или, ако то е маломерно, на друго място, по споразумение с Дирекцията за строеж на нови ж.-п. линии.

Когато лицето не притежава място, Главната дирекция на железниците и пристанищата, ако намери за възможно, извършва възстановяването върху нейно място, или в противен случай върху общинско място на същата община, в землището на която се извършва отчуждението, като и при двата случая се отстъпва само едно място, независимо от броя на собствениците на отчуждения имот.

Чл. 4. Отстъпването и оценката на местата на Главната дирекция на железниците и пристанищата се извършва от комисия, назначена от министъра на железниците, пощите и телеграфите, в състав: по един представител на Главната дирекция на железниците и пристанищата, на бюджетоконтролния отдел при същата и на Дирекцията за строеж на нови ж.-п. линии, а отстъпването и оценката на общински места — от комисия, назначена от областния директор, в състав: околийският управител, един представител на заинтересуваната община, едно техническо лице на държавна служба и един жител на същата община, посочен от кмета.

В първия случай протоколът на комисията се утвърждава от министъра на железниците, пощите и телеграфите, а във втория от министъра на вътрешните работи. Протоколите са окончателни и не подлежат на обжалване.

Лицето, на което се отстъпва място, може да се снабди с нотариален акт въз основа на утвърдения протокол на комисията.

Чл. 5. Стойността на отстъпеното от Главната дирекция на железниците и пристанищата място се прихваща от дължимата сума за отчуждения имот.

Стойността на отстъпеното общинско място се доплаща на общината от Главната дирекция на железниците и пристанищата от дължимата сума за отчуждения имот.

Чл. 6. Сградите се възстановяват по възможност до размера на извършените отчуждения.

По желание на лицето, могат да бъдат направени и подобрения в размер не по-голям от 50% от стойността на отчуждените сгради.

Чл. 7. Възстановяването се извършва с материалите от отчуждените сгради и тия, доставени от собственика, ако има такива. Когато тия материали се окажат недостатъчни за проектирания строеж, възстановяването се извършва и с материали на Главната дирекция на железниците и пристанищата за сметка на лицето по пазарни цени.

Не се заплащат от лицето изразходваните труд и средства на Главната дирекция на железниците и пристанищата по изработка на проекто-плана за строеж на сградите, ръководството на строежа, както и сумите за платените надници от Главната дирекция на железниците и пристанищата по възстановяването с изключение на надниците, изразходвани за искания от собственика подобрения.

Чл. 8. След окончателното изпълнение на процедурата по отстъпване и оценка на местото, Главната дирекция на железниците и пристанищата назначава комисия, в състав: по един представител на Дирекцията за строеж на нови ж.-п. линии, на бюджетоконтрол-

ния отдел при Главната дирекция на железниците и пристанищата и едно техническо лице от същата дирекция, която да даде мнения за стойността на бъдещия строеж. За заседанието на комисията се известява и собственикът на имота. Неявяването му обаче не е причина за отлагане на заседанието и.

Комисията, въз основа на предварително изработен проекто-план за строеж на бъдещи сгради, определя приблизително на каква стойност ще възлезе проектираният строеж, както и каква сума ще трябва да се заплати от лицето, ако обезщетението, което има да получи за отчуждения му имот, не е достатъчно да покрие разходите по проектирания строеж.

Чл. 9. В двуседмичен срок от съобщаването на протокола на комисията, лицето, ако желае да се извърши строежът, трябва да уведоми писмено Главната дирекция на железниците и пристанищата, като представи и всички документи, визирани в чл. 297 от правилника за прилагане закона за бюджета, отчетността в предприятията. В случай че то е било възпрепятствувано по набавяне на тия документи, срокът за представянето им може да бъде продължен от Главната дирекция на железниците и пристанищата.

Ако обезщетението за отчуждения имот не е достатъчно да покрие разходите по проектирания строеж, лицето е длъжно да представи в срока, упоменат в алинея първа, и удостоверение от Българската земеделска и кооперативна банка за вложената разлика в пари на името на Главната дирекция на железниците и пристанищата.

Чл. 10. Проектираният строеж се одобрява от главния директор на железниците и пристанищата и се извършва в позволения за строеж сезон.

Сградите се предават във владение на собственика след окончателното им завършване и уреждане на сметките за извършения строеж.

Чл. 11. Този закон не се прилага за отчуждения, които са свършени и обезщетенията по тях заплатени преди влизането му в сила.

Председателствуваш Петър Попзлатев: Има думата народният представител Илия Добрев.

Илия Добрев (к): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Предлаганият законопроект за възстановяване на жилищни и стопански сгради на лица, имотите на които се отчуждават за направа, разширение или преустройство на ж.-п. линии и гари, съоръжения и др., макар и да не е от таква първостепенна и непосредствена важност, каквато имала цяла редица закони, които минаха през Народното събрание, се явява необходим и навременен за улесняване на заселения строеж на нови ж.-п. линии, гари и за разширяване на съществуващите такива.

С законопроекта се урежда въпросът за възстановяването на отчуждените вече имоти, ако те не са заплатени до влизане в сила на настоящия закон, за тия, които предстои да бъдат отчуждени, а така също и за условията на тяхното възстановяване. Так се отстранява една сериозна пречка, един тормоз, за целесъобразно проектиране и построяване на нови ж.-п. линии и гари и за разширяване и преустройство на съществуващите вече.

Г-да народни представители! Днес, когато Народното събрание чрез законодателни мероприятия се стреми да улесни и ускори изпълнението на осъществяване програмата на отечественофронтовското правителство, естествени са усилията му да отстрани всички пречки, явяващи се на пътя на неговото творчество.

С уреждането на въпроса за отчуждените имоти се създава благоприятно положение, при което специалистите, наговорени с изработването на проекти за нови ж.-п. линии и гари, или за преустройство на старите, ще могат вече да работят по-спокойно и да създават проекти, отговарящи на научните изисквания и стопански целесъобразни.

Безспорен факт е, че при сегашното състояние на ж.-п. мрежа у нас в не малко гари в стрината съществуват редица несъобразности, които, освен на теренни условия, се дължат и на причини от субективен характер. Държейки сметка за положението, в което се поставят стопаните, чийто имоти се отчуждават по досега действащия закон — т. е., че те трябва сами да се грижат за възстановяване на отчуждените сгради — инженерите, изработващи проектите за ж.-п. линии и установяващи местата за постройка на ж.-п. гари, се стремят да избягват отчуждаванията и събарянето на сгради и стопански постройки, с което се обезформява железопътната мрежа у нас. Получаваха се завои и изкривявания на линиите и се определяха места за ж.-п. гари, които не се оправдаваха от теренни условия и стопанска целесъобразност.

Аз тук не ще говоря, г-да народни представители, за оня изтиск върху техническите и други власти, за въздействието в най-различни форми върху тях за изменение на проектите, което беше обикновена практика в миналото.

Всеизвестно е, че нашите ж.-п. линии са единични, което, освен че е признак на техническа изостаналост, но се явява голяма пречка за обслужване на нараствалия и продължаващ да нараства непрекъснато стопански трафик, както и превозването на пътници у нас, което прави наложително проектираното мероприятие.

В това отношение аз не ще се документирам пред вас, тъй като преди няколко месеци при приемането бюджета на Министерството на железниците се изнесоха достатъчно убедителни данни. Но въпросът има и друга страна. Правителството на Отечествен фронт и Народното събрание, верни на себе си и на своя паролен характер, последователни в своята защита на интересите на нашия народ, естествено е, че не могат да се абстрахират от положението на стопаните, чийто имоти са отчуждени.

Всеизвестно е, че поради обективни причини, на които не ще се спирам тук, почти в спрял всякакъв по-значителен строеж в страната — положение, което по всяка вероятност ще продължава още доста дълго. Стопаните, на които не се налага да стоят, днес отбягват да се ангажират в по-сериозен строеж. Онези стопани обаче, на които имотите са отчуждени или следва да бъдат отчу-

ждени, понятно е, че нямат възможност да избират времето за нови строежи. Те ще трябва незабавно да си построят нови жилища и стопански сгради, ако не желаят да се поставят в положение на наематели, положение, при днешната жилищна криза, безспорно, много тежко и трудно.

Ето защо, г-да народни представители, напълно справедливо и обществено оправдано и наложително е възстановяването на сградите и стопанските постройки на засегнатите лица, за да им се помогне да понесат жертвите, които се изискват от тях. А такива стопани в страната има не малко. Според данните, които можах набързо да събера, в цялата страна числото на стопаните, чиито имоти се отчуждават за постройки на нови ж.-п. линии и разширяване на стари, възлиза на 86 човека с 212 броя жилищни сгради и други постройки на обща сума 10.179.691 лв. По приблизителни данни за постройка на нови гари и разширяване на стари такива са отчуждени досега имотите на 22 човека с различни постройки — числото на които не успях да установя — на обща стойност 18.800.000 лв.

Г-жи и г-да народни представители! Похвална е инициативата на г-на министъра на железниците, че, изработвайки законопроекта, е съумял да задоволи двете страни чрез възможната защита на интересите и на държавата и на частните стопани, като е предвидял в чл. 7 от законопроекта възстановяването да се извърши с материали на отчуждените сгради и тия, доставени от стопаните, и само когато тия материали се окажат недостатъчни и не се намерят на пазара, да се използват материалите за сметка на дирекцията. А помощта, която държавата в случая дава на стопаните и които не е малка, се изразява в безплатно изработване на плановете за сградите, както и плащане на сумите за надниците на работниците, с изключение на надниците, изразходвани за исканите от стопаните подобрения.

Трябва също така да се отбележи като положителен елемент на законопроекта свеждането до необходимия минимум на формалностите по процедурата за правото на засегнатите да се ползват от законопроекта.

(Подпредседателят д-р Пенчо Костурков заема председателското място)

Г-да народни представители! Аз не ще правя подробен разбор на законопроекта, за да не ви отнемам време. Законопроектът не е голям, а и въпросът сам по себе си е ясен. Аз ще се спра само на един момент от законопроекта.

В чл. 6 на законопроекта е казано: „Сградите се възстановяват по възможност до размера на направените отчуждения. По желание на лицето могат да бъдат направени и подобрения в размер не по-голям от 50% от стойността на отчуждените сгради“. Аз смятам, че подобренията, за които се говори в чл. 6 от законопроекта, са напълно оправдани и разумни и съм уверен, че народното представителство ще гласува този член. Те особено се налагат в случаите, когато се възстановява една малка нехигиенична и неудобна за живеене сграда. При това размерът 50% е максимален размер. Сигурно е, че този размер няма да бъде задължителен за всички случаи. Аз мисля, че това е справедливо и съобразно с интересите на държавата, и то ще бъде прието и от заинтересуваните стопани.

Намирам, че ще бъде целесъобразно, ако чл. 3 от законопроекта се допълни, като се даде право на Дирекцията в случаите, когато стопанинът няма и обичайната не може или не иска да даде място за одворяване и възстановяване на отчуждените сгради, да отчуждава тя обекти, близкостоящи до отчуждения имот или до линията, ако има такава.

Г-да народни представители! Парламентарната група на Работническата партия (комунисти), изхождайки от съзнанието, че, като подкрепя законопроекта, допринася за осъществяването програмата на правителството на Отечествения фронт, ще гласува законопроекта на първо четене. (Ръкоплескания)

Председателствуваш д-р Пенчо Костурков: Други записани оратори няма. Които приемат на първо четене законопроекта за възстановяване на жилищни и стопански сгради на лица, имотите на които се отчуждават за направа, разширение или превъздействие на ж.-п. линии и гари, съобщения и други, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Пристъпваме към точка седма от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за кинокултурата.

Един народен представител: Понеже мотивите са известни на народните представители, правя предложение да не се четат.

Председателствуваш д-р Пенчо Костурков: Има предложение, мотивите да не се четат, понеже са известни. Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

(Подпредседателят Петър Попзлатев заема председателското място)

Секретар Тодор Тихолов (с): (Чете)

„ЗАКОНОПРОЕКТ за кинокултурата

I. Общи положения

Чл. 1. Държавата се грижи за правилното развитие на кинокултурата в страната.

Организацията, ръководството и приложението на киното, като културно-просветно и художествено-възпитателно средство за об-

ществени цели, се възлага на Министерството на информацията и изкуствата.

За изпълнението на горните задачи министърът на информацията и изкуствата издава съответни наредби, заповеди, окръжни и пр. относно приложението на този закон.

Чл. 2. Организацията, ръководството и приложението на киното в учебни заведения може да се извършва и от съответните министерства, във ведомствата на които се числят учебни заведения, включително и народната войска, и то само за техните непосредствени нужди.

Чл. 3. Министерството на информацията и изкуствата насърчава културно-просветните организации на кинолюбители в страната и дава преловоръка на същите за целесъобразна дейност в областта на народната култура и просвета.

Чл. 4. Кинематографното и фотографно снимане из цялата страна е свободно.

Когато обаче интересите на държавната сигурност или на народната отбрана изискват, Министерството на вътрешните работи, съответно Министерството на войната — могат да забраняват снимането на определени обекти или места.

II. Кинификация

Чл. 5. Кинификацията на страната е държавно мероприятие, което се натоварва Министерството на информацията и изкуствата. Тя се провежда планово под ръководството и надзора на същото министерство, а се изпълнява технически от фондацията „Българско дело“.

Фондацията „Българско дело“ е частно-правна юридическа личност, която действа съгласно учредителния си нотариален акт № 189, том V, от 31 март 1941 г., на първи нотариус на Софийския областен съд и на които се признават всички права и obligations на държавните предприятия по всички закони в страната.

Чл. 6. Кинификацията обхваща провеждането на планова културно-просветна и обществено-възпитателна дейност чрез средствата на киното, както и снабдяването на населените места с кинопроекторните уреди за тесен филм и техните инсталации, запасни части и други принадлежности, поддържането на същите уреди в състояние на правилно функциониране, както и редовното им подхранване с всякакъв вид кинокартини.

Местни органи, които могат да провеждат културно-просветна и възпитателна дейност чрез кинификацията, са: селските общини, читалищата, кооперациите с културно-просветни отдели, индустриалните предприятия за своите физически и умствени работници, учебните заведения в кръга на своите непосредствени задачи и други културно-просветни организации, които бъдат натоварени от министъра на информацията и изкуствата.

Чл. 7. Снабдяването с необходимите уреди, техните запасни части, наема на кинокартини и пр. става със средствата на посочените в чл. 6 учреждения или организации, включително в кинификационния план, който за целта предвиждат в годишните си бюджети необходимите суми.

За покриване организационните и ръководни разходи по кинификацията, при Министерството на информацията и изкуствата се образува фонд „Кинификация на страната“, който се подхранва с ежегодни бюджетни субсидии от същото министерство.

Фондацията „Българско дело“ използва за нуждите на кинификацията чистия приход от представлението, уреждани от нейните подвижни и неподвижни кина навсякъде из страната. Входните билети за тези кинопредставления се освобождават от акциз, герб, фондови такси и всякакви други държавни и общински облози, бери, такси и пр., включително и предвидените в полза на Камарата на народната култура.

Подробностите относно организацията, провеждането, ръководството, техническото изпълнение и надзора върху кинификацията на страната ще се изложат в особен правилник, одобрен от министъра на информацията и изкуствата.

Един народен представител: Понеже законопроекта е известен на г-да народните представители и е обширен, правя предложение да не се чете.

Председателствуваш Петър Попзлатев: Прави се предложение, законопроекта да не се чете, понеже е известен. Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

(Ето останалият текст на законопроекта и мотивите:

III. Кинопроизводство

Чл. 8. Държавата подкрепя материално и морално кинопроизводството в страната и сама може да участва като производител за създаване на всякакъв вид кинопроизведения.

Чл. 9. Държавата осъществява своите кинопроизводствени мероприятия чрез фондацията „Българско дело“, под ръководството и надзора на министъра на информацията и изкуствата.

Министерството на войната, в кръга на своите непосредствени цели, може само да задоволява своите кинопроизводствени нужди.

Чл. 10. Със съдействието и помощта на държавата, фондацията „Българско дело“ създава всички необходими постройки, уреди, общи и специални инсталации, студии, лаборатории и всичко необходимо за едно съвременно кинопроизводство на промишлени начала.

Всякакви актове, договори и необходимите за сключването им книжа, с които фондацията придобива или отчуждава недвижими имоти и превозни машини от значителна стойност, както и всякакви строежи на същата, се освобождават от: нотариални мита, герб, такси, бери, фондови марки, общински такси, налози и пр.

Частни лица и дружества могат да се ползват от уредбите на фондация „Българско дело“ за свои нужди, срещу заплащане на установени такси или наеми.

Кинопроизводителни предприятия, лаборатории, студии и други подобни може да открие всяко частно лице, физическо или юридическо, със спазване на съответните закони и заплащане на еднократната такса за позволение 50.000 лв. в полза на фонда „Кинематика на страната“ при Министерството на информацията и изкуствата.

Чл. 11. Произведените в страната кинокартини от всякакъв вид се ползват със следните облаги:

а) освобождават се от вносни и износни мита, общански налог, такси за засилване държавните приходи, герб, връхнини и други, предвидени в разни закони;

б) публичните представления на същите се ползват от привилегиите, предвидени в чл. 7, алинея трета.

Не се ползват от горните облаги произведените в страната кинокартини, в които тематиката не е българска и ако същевременно болшинството от ръководните роли се изнасят от чужди поданици.

Произведените в страната кинокартини могат да се изнасят в чужбина само след писмено разрешение от Министерството на информацията и изкуствата.

Всички кинотеатри от всякакъв вид в страната, които дават публични представления, са длъжни с редовните си програми да представят още и:

а) кинопрегледите на фондация „Българско дело“;

б) една произведена у нас културна късометражна кинокартина. Когато липсва такава от местно производство, трябва да се представят чуждестранни културни кинокартини.

Горните кинокартини (точки „а“ и „б“) се прожектират задължително на всички кинопредставления и се сменят всяка седмица.

Чл. 13. При Министерството на информацията и изкуствата се създава държавна киноархива, която се завежда и съхранява от фондацията „Българско дело“.

Частните производители в страната на всякакъв вид кинокартини, предназначени за публично представление, са длъжни при поискване да представят по едно ново и неизползувано копие от същите, заедно със съответния плакатен, рекламен, фотографен и други материали, срещу заплащане на коштуемата стойност на копията от фондация „Българско дело“.

Това задължение се отнася както за нормалните, така и за тесните кинокартини.

При поискване, и вносители на произведени в чужбина кинокартини са длъжни да предадат по едно ново копие, с или без рекламния материал, за нуждите на държавната киноархива, при същите условия на заплащане.

Копията от кинокартини, влезли в държавната киноархива, не могат да бъдат обект на търговска експлоатация.

Чл. 14. Авторското право върху кинокартините и кинотворбите от всякакъв вид, създадени в страната безразлично от кого, се запазва в продължение на 25 години, в полза на обявения автор или производител, или на наследниците му.

Чл. 15. Ползват се от облагоите на чл. 11, п. „а“, всички видове съоръжения, уредби, материали и резервни части, предназначени за кинематиката, като:

а) всякакви машини, апарати, уредби, инсталации, съоръжения, сурови кино и фотоматериали, химикали, принадлежности, свързани с кинопроизводството.

б) готови кинокартини от всякакъв вид и размер, прожекционни киноуредби и такива за неподвижни диапозитиви, източните копия за подвижните кина и техните уредби, инсталации, съоръжения и вобще всичко друго, необходимо за правилното проектиране на кинокартините.

Облагоите се признават въз основа на писмено съгласие от Министра на информацията и изкуствата.

Чл. 16. Вносът от чужбина и разпространението в страната на всякакъв вид тесни кинокартини е изключително право на фондацията „Българско дело“.

Министерствата, в чиито ведомства се числят учебни заведения, могат също да внасят и използват кинокартини с учебно-възпитателно или културно-научно съдържание за свои непосредствени нужди.

IV. Правоспособност

Чл. 17. С материалната и моралната подкрепа на държавата фондация „Българско дело“ открива училища за кино и фототехника. Това училище се намира под надзора на Министерството на информацията и изкуствата, което одобрява програмата и правилника за организацията и занятията му.

Завършилите успешно училището, след практически стаж от една година, прекаран съобразно специалността в лабораториите и техническите служби на фондацията „Българско дело“ или при признати частни кинолаборатории — съответно първооспособни фототехници, полагат практически изпит пред комисия, в която участвуват и представители на Министерството на информацията и изкуствата и на Стопанската камара.

Издържалите успешно практически изпит получават свидетелство за правоспособност по специалността си. Лицата, които добиват фотографна специалност, се снабдяват от съответната стопанска камара с майсторско свидетелство без други допълнителни изпити, въз основа само на това свидетелство.

Чл. 18. Завършилите в чужбина училища по кино и фототехника получават свидетелство за правоспособност от Министерството на информацията и изкуствата, ако чуждестранното училище е признато от нашата държава.

След първия випуск на училището, предвидено в чл. 17, обаче, те получават това свидетелство след прекарване на стажа и успешното полагане на практическия изпит, предвиден в същия текст на този закон.

Завареният технически персонал до първия випуск на училището получават свидетелство за правоспособност от министерството, което в тия случаи може да се ползва и от писмени данни от съответния съюз.

V. Надзор върху кинокартините за публично представяне

Чл. 19. Върховният административен, технически, художествен и идеен надзор върху кинокартините, предназначени за публично представяне в страната, както и надзорът върху кинотеатрите, принадлежи на Министерството на информацията и изкуствата.

Всички видове кинокартини, надписи, обяви, плакати, фотоснимки към тях, които се внасят от чужбина или се произвеждат в страната от частни лица или дружества, върху нормален или тесен филм, не могат да се представят или излагат публично, без предварително разрешение от Министерството на информацията и изкуствата.

Чл. 20. Собствениците на кинокартините, които желаят да получат разрешение за публично им представяне, подават писмена молба до Министерството на информацията и изкуствата и представят на същото освен самата кинокартина, още и надписите и обяснителните текстове към същата в по три екземпляра, написани на пишуща машина, надлежно отгербвани и преведени на правилния български език, както и съответния рекламен материал (афиши, плакати, фотоснимки и пр.).

Единият екземпляр от надписите, придружен от рекламния материал (надлежно заверен) заедно с разрешението, се връща на собственика след одобрението на кинокартината.

За преглед на кинокартините от надзорната комисия се заплаща такса, определена в закона за таксите по ведомството на Министерството на информацията и изкуствата, в зависимост от това, дали са в нормален или тесен размер.

От таксите за преглед се освобождават кинокартините, за които надзорната комисия признае, че имат учебно-просветно съдържание.

Собственото производство на фондацията „Българско дело“ се освобождава от предварителен преглед, разрешение и установените за това такси.

Внесените и разпространените чужди картини от същата фондация подлежат на предварителен преглед и разрешение, но фондацията се освобождава от заплащане на такси.

Чл. 21. Надзорът върху кинокартините се извършва от нарочна комисия при Министерството на информацията и изкуствата, която се назначава със заповед от министъра в следния състав: директорът на народната култура или негов заместник — като председател; началникът на отделението за надзор върху кината при същото министерство; по един представител на министерствата на Вътрешните работи, Народната просвета и Войната, на Камарата на народната култура и на фондацията „Българско дело“.

Всяко от тези учреждения посочва поименно по един титуляр и един заместник, които се упоменават в заповедта на министъра.

Решенията на комисията са законни и при непълен състав, ако присъствуват поне половината плюс един представител от различните учреждения.

При нужда, министърът на информацията и изкуствата може да назначава и повече състав от титулярите и заместниците в комисията.

Решенията на комисията в непълен състав, може да се ревизират от същата комисия в пълния ѝ състав въз основа на писмено искане от заинтересуваната страна, след като внесе такса за преглед.

Чл. 22. Решенията на комисията се вписват в протокол, подписан от присъстващите членове. Тези решения подлежат на изпълнение и са задължителни за всички власти в страната.

Неодобрените части от кинокартините се изрязват и предават незабавно на Министерството на информацията и изкуствата.

За всяка одобрена от комисията кинокартина се издава отделно писмено разрешение.

В разрешението се означава българското и оригиналното име на кинокартината, броят на надписите и точният им текст, видът на кинокартината (художествена, културно-просветна и пр.), фирмата-производителка, както и разрешена ли е за ученици и лица до 16 години.

Ръководителите на кинотеатрите са длъжни да излагат писменото разрешение на представяните кинокартини на видно място при касата на театъра, както и надпис, дали кинокартината е разрешена или не за лица до 16-годишна възраст и учащите се.

Разрешението може да се отмени, когато държавни или обществени съображения наложат това, със заповед от министъра на информацията и изкуствата. Това отменение не дава право за никакви рекламации от когото и да е.

VI. Надзор върху кинотеатрите

Чл. 23. Откриването на всякакви видове кинотеатри в страната за публично представяне на нормални или тесни кинокартини става само след предварително разрешение на Министерството на информацията и изкуствата.

Частни лица, дружества, читалища, културно-просветни организации и други, които искат да открият кинотеатър в някое наредено място, подават до същото министерство молба, придружена с:

а) свидетелство за съдимост и поданство;

б) удостоверение от Министерството на благоустройството за годността на помещението, инсталациите и прожекционните уредби;

в) писменото съгласие на фондация „Българско дело“ във връзка с кинификационния план.

Чл. 24. Юридическите лица, вместо свидетелство за съдимост, представят надлежни удостоверения, в които се показват лицата, имащи право да ги представяват.

Читалищата, освен молбата, придружена от удостоверение по т. „б“ и съгласието по т. „в“ на предходния член, представят още и заверен препис от протокола за своето общо събрание, което е решило откриването на кинотеатъра.

Разрешенията за откриване на кинотеатър във войскови части се издават от Министерството на войната.

Подвижните или неподвижните кинотеатри на фондация „Българско дело“, които тя открива в изпълнение на кинификационния план, се освобождават от горните формалности и разрешения.

Чл. 25. Разрешението е лично и неотстъпваемо. То се издава от Министерството на информацията и изкуствата, след заплащане на еднократна такса, предвидена за тези случаи в закона за таксите по ведомството на министерството.

Държавните кинотеатри, както и тези на фондация „Българско дело“, се освобождават от плащане на подобни такси.

Чл. 26. При смяната на собственика или закриване на кинопредприятието, бившият собственик в двуседмичен срок уведомява писмено Министерството на информацията и изкуствата и връща разрешителното.

Чл. 27. Надзорните органи, които проверяват проектираните от кинотеатрите картини, са упълномощени за целта служебни лица от Министерството на информацията и изкуствата, а там, где то няма такива, училищният директор или учител, който заема най-високата служба по просветното ведомство в дадено населено място.

Министерството на информацията и изкуствата снабдява всички надзорни органи със съответни за случая открити листове, установяващи качеството им.

Чл. 28. Надзорните органи изпълняват всички разпоредби на Министерството на информацията и изкуствата по приложението на този закон.

Те проверяват точността на проектираните кинокартини с данните, съдържащи се в съответните разрешителни. Същите органи редовно следят, дали в кинозалата се спазва предвиденият от правилниците ред, както и всички постановления и наредби по този закон.

Надзорният орган спира представянето на кинокартини, за които няма надлежно разрешение, или които носят други имена, заглавия или надписи.

За извършване на своите функции Министерството на информацията и изкуствата, респективно неговите органи, имат право на четири безплатни удобни места за всяко кинопредставление при всички кинотеатри в столицата и по две места в страната.

Чл. 29. Всички административни и милиционерски власти са длъжни да оказват пълно съдействие на надзорните органи при изпълнение на тяхната служба.

Чл. 30. Министерството на информацията и изкуствата проверява периодично чрез своите особени органи проекционните уредби и може да спира публичните представления, когато тези уредби не са в изправност.

VII. Търговия и разпространение на кинокартините

Чл. 31. Частни лица и дружества могат да внасят, изнасят и търгуват с кинокартини, както и да разпространяват в страната одобрените такива, само ако добият разрешение за правотъргуване от Министерството на информацията и изкуствата.

Това разрешение не освобождава никого от задълженията по други закони за правотъргуване и се отнася само за кинокартини върху нормален филм.

Чл. 32. Разрешението, за което се говори в предходния член, се издава въз основа на писмената молба, придружена от свидетелство за съдимост и поданство за физическите лица и удостоверение за регистрация — за юридическите лица.

Разрешението се издава след заплащане на определена такса от Министерството на информацията и изкуствата.

От такова разрешение и такса се освобождава фондацията „Българско дело“.

VIII. Наказателни разпоредби

Чл. 33. Който изнесе или съдействува за изнасянето във от страната на произведения в същата кинокартина от всякакъв вид, без спазване изискванията на чл. 11, алинея последна, от този закон, освен наказанието по другите закони, се наказва с глоба от 50.000 до 500.000 лв.

За нарушение разпоредбите на чл. 12 от този закон виновниците се наказват с глоба 10.000 лв. за всяко отделно представление, а при повторно нарушение (рецидив) глобата е 25.000 лв. за всяко отделно представление.

Чл. 34. За нарушение и неизпълнение разпоредбите на чл. 13 от този закон нарушителите заплащат глоба 50.000 лв., а представянето на кинокартините, от които не е предадено след поискване копие за държавната киноархива, не се допуска, или се спира.

Чл. 35. За нарушение постановленията на чл. 16 от този закон наказанието е глоба от 20.000 лв. до 90.000 лв. и конфискации на незаконно внесените кинокартини, които се предават на Министерството на информацията и изкуствата.

Чл. 36. Който упражнява кинотехническа специалност като професия, без да има призната правоспособност по този закон, се наказва с глоба от 10.000 до 50.000 лв. и закриване на заведение, ако той има такова.

Чл. 37. Собственик, директор или управител на кинопредприятие, който допусне да се представи кинокартина без разрешение, под друго име, различно от означеното в разрешението, или

допусне да се вмъкнат в одобрената кинокартина неодобрените предводи или текстове, или пък изложи неодобрените снимки, плакати и обяви, се наказва с глоба от 20.000 до 100.000 лв.

Когато същото нарушение е извършено със съгласието или участието на собственика на кинокартината, със същата глоба се наказва и този собственик, а кинокартината се конфискува.

Чл. 38. Собственик, директор или управител на кинопредприятие, който не изложи на видно място при касата на театъра писменото разрешение, или не постави надпис, че кинокартината е забранена за ученици или лица до 16-годишна възраст, се наказва с глоба до 10.000 лв.

Чл. 39. Собственик на кинопредприятие, който не върне разрешителното в случаите, предвидени в чл. 26, се наказва с глоба от 10.000 до 30.000 лв.

Чл. 40. Частни лица, участващи в управителните тела на дружества, както и самите дружества, които внасят, търгуват или разпространяват кинокартини в страната без да пригледат необходимото разрешение (чл. 31), се наказват с глоба от 20.000 до 50.000 лв. и кинокартините му се конфискуват и предават на Министерството на информацията и изкуствата.

Чл. 41. Собственик, директор или управител на кинотеатър или кинопредприятие, който откаже да даде съдействие на службите по надзора върху кинотеатрите, при изпълнението на техните служебни задължения, се наказва с глоба от 1.000 до 10.000 лв.

Чл. 42. Издател или автор на кинокартина, произведена в страната, който използва в същата чужди сцени или части от такива, без да упомене в началните надписи на кинокартината за това, независимо от отговорността по чл. 14 от този закон, се наказва с глоба от 10.000 до 50.000 лв.

Чл. 43. За всички нарушения по този закон, за които не са предвидени особени наказания, нарушителите се наказват с глоба от 10.000 до 50.000 лв.

Чл. 44. При систематическо нарушение на членове 33, 34, 35, 37, 40, 42, 43, независимо от наказанието за извършеното нарушение, министърът на информацията и изкуствата може да лишава провинилите се физически или юридически лица и от правото да упражняват занятието си от един месец до една година.

Чл. 45. Когато нарушението е извършено от представител на собственика (физически или юридически лица), или пък от неговите служители, глобата се налага солидарно на тях лица и на собственика.

IX. Съдопроизводство

Чл. 46. Нарушенията по настоящия закон се конститират от надзорните органи с актове, подписани от съставителя и поне един свидетел и нарушителите. В акта се указва времето и мястото на съставянето му, в какво се състои нарушението и кои са отговорните лица, дружества или организации, както и предварителните мерки, когато такива се допускат по този закон.

На акта се дава ход и когато нарушителят откаже да го подпише. В този случай отказът се установява с подписите на двама души свидетели върху самия акт, които са присъствували на отказа.

Всеки акт, съставен според настоящия закон, съставя пълно доказателство за извършеното нарушение до доказване на противното.

Чл. 47. Съставените актове се препращат в Министерството на информацията и изкуствата, и министърът на същото издава наказателни постановления за налагане на съответните санкции.

Наказателните постановления, с които се налагат глоби до 10.000 лв. включително, са окончателни и не подлежат на никакво обжалване.

Издадените постановления за глоба над 10.000 лв. подлежат на обжалване по реда на книга VI, глава V, от наказателното съдопроизводство.

Обжалването на постановленията не спира изпълнението му.

Чл. 48. Глобите по този закон се събират по реда на чл. 685 от закона за наказателното съдопроизводство и се внасят във фондацията „Кинификация на страната“.

Чл. 49. Този закон и издадените въз основа на него наредби, отменя съществуващия закон за кинематографите, неговите изменения и допълнения, както и всички постановления в други закони и всякакви разпореджения, които им противоречат.

МОТИВИ

към законопроекта за кинокултурата.

Г-да народни представители! Дълбоко то проникване на киното в разните къртици на нашия културен и обществен живот и приобщаването на същото към активно сътрудничество в обновителното дело на отечественофронтовската власт създава ред нови отношения, чиято правна регламентация е вече належаща.

Сега действащият закон за кинематографите от 1930 г. и измененията и допълненията му е вече изцяло остарял и крайно недостатъчен да обхване и уреди всички тези сложни отношения. Предлаганият проект за закон за кинокултурата в нашата страна, има за цел да уреди принципиално по-важните от тези отношения, във формите, в които те възникват и следва да се уреждат на българска почва.

Един предварителен въпрос. Понеже киното и кинокултурата са се развили и продължават да са предмет на непрестанна научна разработка, то възникват от настоящия проект терминологията в научната такава, а не онази, която в отделни случаи се създава инцидентно и почти винаги неточно в живота. Главното съображение е, че у нас ще започне научната, и техническа разработка на много от проблемите на киното и неговата култура, и затова самият закон трябва да постави началото на една научна терминология в тази област.

Изразът „филм“, който в нашия обикновен говор е тъждествено понятие на „кинокартина“, е основно погрешен, макар възприет от някои народи (немци и французи), защото от една страна този израз означава само суровия материал, върху който тепърва се снима някоя кинокартина, а от друга страна този израз не е присъщ само на киното, а и на фотографията, рентгенофотографията и много други технически и научни области. В проекта, вместо изрече „филм“ в този смисъл, се употребява изразът „кинокартина“; аналогично на американския израз „мувинг пикчър“ — подвижна картина, на руския израз „кинокартина“ и др., аналогично на музикална картина, живописна картина и пр.

В проекта понятието „кино“, както и в самия живот и науката, има двойно значение: като съществително — съкращение от изрече „кинематография“ и като прилагателно (напр. киноизкуство, кинопромишленост, киноартист и пр.). Изразът „кино“ практически е добил и друго значение по пътя на съкращението. Той означава и кинотеатър (съкратено — кино) за отличие от драматическия театър, оперетен театър и пр.

Законопроектът употребява поменатите изрази в току що изяснените значения.

I. Общи положения

Понеже киното е мощно и нагледно средство за обществено възпитание и образование, законопроектът възлага грижите за правилното развитие на кинокултурата в нашата страна върху самата държава.

Конкретно организацията, ръководството и приложението на киното за обществени цели се възлага на Министерството на информацията и на изкуствата, като грижите за това в областта на учебните заведения, както и на народната войска, се възлагат на съответните министерства и то само за техните непосредствени нужди.

Глава първа — „Общи положения“ — в проекта именно урежда този основен въпрос, заедно с някои други подробности от общ характер, които са предмет на текстовете по чл. 3 и чл. 4.

II. Кинификация

Целесъобразното използване на киното като средство за извънучилищно обществено възпитание и образование е възможно само когато държавата има в ръцете си грижите за това, тъй както това е сторено много отдавна с училищното възпитание и образование. С оглед към това, гл. II от законопроекта урежда принципно въпросите, свързани с кинификацията на страната, върху базата на едно планоно ръководство и организация.

Непосредственият държавен орган, който се грижи за планоно ръководство и надзор на кинификацията в страната, е Министерството на информацията и на изкуствата, а техническото изпълнение на това мероприятие се извършва под ръководството и надзора на същото министерство от подведомствената му частноправна институция — фондация „Българско дело“, чиято същност се изяснява от самия закон.

Чл. 6 от закона определя двойките задачи на кинификацията: планова културно-просветна и обществено-възпитателна дейност чрез киното, както и снабдяването на населените места, които се включват в кинификационния план, с необходимите технически уреди, запасни части, кинокартини и пр.

Втората алинея на същия член определя обществените и частните организации, които могат да провеждат културно-просветна и възпитателна дейност чрез кинификацията.

В бъдеще с подобен род дейност чрез киното не могат да се занимават частни лица в местата, засегнати от кинификацията.

Чл. 7 от проекта урежда редица технически и финансови въпроси, свързани с кинификацията на страната, които не се нуждаят от пояснения.

Важно приходно перо за покриване на част от разходите по кинификацията е чистият приход от публичните кинопредставления, които фондация „Българско дело“ ще урежда в населените места, незасегнати още от кинификацията, която, като голямо мероприятие, ще се завърши цялостно след определен брой години.

Входните билети за тези представления на фондацията се освобождават от всички данъчни и други тежести.

След завършването на цялостния план по кинификацията, което ще означава снабдяване с всички необходими технически уреди, съоръжения и пр., на населените места, включени в кинификационния план на фондация „Българско дело“, по-нататък нейната дейност ще се сведе само до снабдяване с запасни части на уредбите за поддържането им в изправност, в подхранване редовно с кинокартини и цели програми от такива подготвени планове и с оглед към нуждите на общественото възпитание и образование.

Другите подробности по въпросите, свързани с тази глава, ще се уредят в правилника.

III. Кинопроизводство

Опитът във всички напреднали страни е показал, че сериозно кинотворчество с високи художествени качества е възможно само при индустриално производство в киното. А индустриално производство е възможно само при повишена и сигурна консумация на произведението.

Кинификацията в нашата страна ще даде не само възможност за планоно и целесъобразно използване на киното за нуждите на държавната обществено-възпитателна програма, но ще разкрие и широк пластмасит за произвежданите в страната кинокартини на индустриални начала. Днес при наличност само на около 250 кинотеатри в нашите градове и села е немислимо индустриализирането на нашето кинопроизводство, обаче при 3000 до 4000 кинотеатри след завършване на кинификационния процес, индустриалната форма на производството у нас ще се крепи върху принципа на самозабавката.

Рижима, който създава проектът в областта на кинопроизводството в нашата страна, е свободният режим, в който могат да вземат участие както частните физически или юридически лица, така и държавата. Участието на държавата в кинопроизводствения процес, макар и посредством фондация „Българско дело“, която е нейна реакция, се диктува от необходимостта да се създават чрез нейното най-близко материално и морално съдействие всички необходими съоръжения, постройки, машини и пр., които днес частната инициатива не е в състояние да набави, и от друга страна, да може да се упражнява по-ефикасен контрол върху кинопроизводството, като последното се насочва в правилните пътища на развитие под прекния надзор на държавата.

Частната инициатива, чиито досегашни опити в областта на кинотворчеството у нас са били случайни и разпокъсани, не е могла досега да създаде нещо значително, защото в тази дейност е липсвала системност и последователност.

За изпълнението на множество задачи от държавен интерес, които се възлагат на фондацията по този закон, на поменатата фондация се създават редица права, за да може да извършва винаги под контролата и ръководството на Министерството на информацията и изкуствата целесъобразно и планоно инициативите и мероприятията на публичната власт в защита на обществените интереси в областта на киното. На същата фондация се признава и изключителното право за внос и разпространение от чужбина на теснофилмовите кинокартини, с които ще се подхранва кинификационната мрежа. Това изключително право намира оправданието си в надзора и ръководството, което държавата си запазва при провеждане на своята обществено-възпитателна и образователна програма чрез средствата на киното.

За да се даде по-голям поток на частната инициатива в тази област, законопроектът предвижда (чл. 11) някои привилегии за проч изведените в страната кинокартини. С чл. 12 пък се прави задължително представянето на определени, произведени в страната кинокартини към редовните програми на кинотеатрите, с цел и по косвен път да се подкрепи нашето национално кинопроизводство.

За научни и учебни цели се създава държавна киноархива и се урежда въпросът за авторското право върху произведените в страната кинокартини и кинотворби.

IV. Правоспособност

Проектът туря край на дилетантизма и самоучението, които досега са били главните пътища, по които са се създавали кадрите от специалисти в областта на киното у нас. За подготовка на технически персонал се предвижда откриването на специално училище от фондация „Българско дело“ при условията, предвидени в чл. 17 на проекта. В същата глава се урежда и положението на заварения персонал и начинът, по който той добива своята правоспособност.

V. Надзор върху кинокартините за публично представяне

В различие от режима, предвиден в досега действащия закон за кинематографията, чл. 19 от проекта предвижда и художествен и идеен надзор върху кинокартините, предназначени за публично представяне в страната, за да се предпази зрителят от всевъзможни антихудожествени произведения, които често пъти се поднасят на кинопубликата у нас и които си качества пречат на планоно обществено-възпитателна и образователна програма на новата власт.

Исходно положение на проекта е, че подлежат на надзор само кинокартините, предназначени за публично представяне. Този надзор се упражнява от Министерството на информацията и изкуствата, без предварителното одобрение на което не може да се представи публично нито една кинокартина или нейният заглавен, рекламен и пр. материал.

Останалите текстове от тази глава оточняват много от подробностите, които досегашният опит е изтъкнал като необходими при упражняването на надзора.

Надзорната комисия може да действа и в намален състав и срещу решенията на този състав могат да се правят оплаквания, които се разрешават окончателно от надзорната комисия в пълен състав.

VI. Надзор върху кинотеатрите

Главата за надзора върху кинотеатрите урежда подробностите и процедурата за получаване разрешения за откриване на кинотеатър, както и състава и вида на надзорните органи на Министерството на информацията и на изкуствата, които имат право да извършват предвидените в закона проверки.

И тук са направени поправки и нововъведения, които практиката и опитът са показали като необходими.

Тази глава предвижда да се иска и съгласието на службата по кинификацията при откриване на нов кинотеатър, за да не се създават колизии.

VII. Търговия и разпространение на кинокартините

Независимо от режима, създаден по други закони за правотъргуване, проектът предвижда, лицата, които ще се занимават с търговия или разпространение на кинокартини, да добият и специално разрешение от Министерството на информацията и на изкуствата, с цел да се упражнява особен надзор върху тяхната дейност във връзка с уреждане на държавната културно-просветна програма чрез киното.

Във връзка с това проектът урежда и някои подробности относно процедурата по снабдяването на необходимите разрешения,

VIII. Наказателни разпоредби

Противоречивите интереси на кинотърговците и собствениците на кинотеатри с тия на държавната политика в кинематографията често поставят същите в положението на нарушители.

В тази глава са предвидени редица случаи на нарушения и съответни за това санкции.

Разбира се, считат се като нарушения и се санкционират съответно само такива действия или бездействия, от които могат да произлязат опасни последици за установения от проекта режим.

IX. Производство

В тази глава се съдържат процесуални постановления, които уреждат начина за констатиране на нарушенията и тяхното санкциониране.

Наказателни постановления въз основа на съответните актове издава министърът на информацията и на изкуствата, които, когато се отнасят до глоби по-големи от 10.000 лв., се обжалват по реда на книга VI, глава V, от наказателното съдопроизводство.

Събраните глоби се внасят във фонд „Кинематика на страната“.

Каго ви представям, г-да народни представители, закона за кинокултурата в проект, моля ви, ако намерите, че той разрешава правилно засегнатите в него въпроси, да го приемете и гласувате по установения ред.

Гр. София. 11 март 1944 г.

Министър на информацията и на изкуствата: Д. Казасов)

Председателстващ Петър Попзлатев: Има думата народният представител г-н Руси Табаков.

Руси Табаков (с): (От трибуната) Г-да народни представители и представителки! Киното като средство в днешния живот има две остриета. То безспорно, може да бъде средство на културата, а може да бъде средство и на реакционната омраза в коя и да е страна в този свят. Когато киното е в ръцете на държавата и особено на една държава на работници и селяни, каквато е днешната държава на Отечествения фронт, то се явява като средство на културата. Но когато то е в ръцете на други фактори, повече или по-малко отговорни, безотговорни, на фактори от други среди, чужди на средите на народа, то се явява като средство за тровене на народните маси и за премахване в тях на естественото желание да воюват за своите естествени и човешки права.

Ето защо много естествено се явява в днешното общество и в днешния ден, в деня на Отечествения фронт, в деня на властта на работници и селяни, в България да се излезе с един законопроект, какъвто днес ни предлага г-н министърът на информацията и изкуствата.

И за най-слесния безспорно е ясно, че кинокултурата в нашата страна трябва да се сложи на друга база, коренно различна от днешната. Аз смело мога да кажа, че, с много редки изключения, в нашата страна киноизкуството днеска не пръска култура, а пръска отрова.

Г-да народни представители и представителки! Може би някои от вас ще протестират за това, но то е самата горчива истина и реалност. В нашата страна още продължават да се пускат безотговорно различни филми със съдържание чисто шлагерно и булевардно. И днес, вместо да дадем възможност на българския труден народ да види основния момент на своето развитие, развитието на труда и трудещите се хора в цял свят, той слуша разни шлагерни мелодии и гледа разни шлагерни филми от американски, италиански и друг произход, и вместо да почувствува подема на трудещите се маси и на трудещите се сили от цял свят, та и той да отрази своите сили, той се трови с тия шлагерни мелодии и филми, които капиталистическата класа му внася отвън.

Ето защо от името на нашата парламентарна група, поздравявам този начинание, аз заявявам, че ние ще гласуваме законопроекта, който ни предлага г-н министърът на информацията и изкуствата.

Г-да народни представители и представителки! Аз искам да засегна пред вас един въпрос, който може би малко беше засегнат в пленума на Народното събрание, но по който доста много е говорено из кулоарите на Парламента и в различните парламентарни групи. Не се знае, дали според новата конституция на България, която сега се изработва, това Министерство на информацията и изкуствата ще остане като фактор в нашата страна, дали то ще остане да съществува като институция в отечественофронтowska България, като Министерство на информацията и изкуствата. Но безспорен факт за всеки отечественофронтowski депутат и за всеки депутат от нашата социалдемократическа парламентарна група е, че вносът на чужди филми в нашата страна веднаж завинаги трябва да мине от ръцете на капиталистическите слосе в ръцете на Отечествения фронт като представител на българските работници и селяни. (Ръкоплескания)

Г-да народни представители и представителки! Аз съм го казвал от тази трибуна, ще го кажа пак и, ако е необходимо, ще го повторя: българският селянин и българският работник желаят най-после да използват придобивките на културата на целия свят, на техниката на целия свят, за да може чрез тази култура и чрез тази техника, по линията на изкуството, да видят отразен своя собствен живот, своята собствена борба и своята собствена съдба. А днес вместо всички тия работи те виждат на екрана най-различни филми, най-различни прегледи, повече или по-малко тенденциозни, в същината си изгодени да уязвят тази борба и тая съдба на българския работник и българския селянин.

Ето защо ние, парламентарната група на Българската работническо-социалдемократическа партия, и вне като отечественофронтowski депутати, трябва да се солидаризираме с този законопроект и всички единодушно да го гласуваме.

Аз бих направил едно предложение от името на нашата парламентарна група — да се стигне до уточняване, до едно по-дълбоко проникване — подчертавам това, по-дълбоко проникване — в тая материя от страна на държавата, за да може по-всеобхватно да са обемени цялата материя и да се стигне до едно още по-правилно и по-дълбоко разрешение от гледище на българския работник и селянин, от гледище на Отечествения фронт.

Г-да народни представители и представителки! От името на парламентарната група на Българската социалдемократическа партия аз заявявам, че ние ще гласуваме този законопроект и че изобщо желаем, Министерството на информацията и изкуствата най-после да изпълни своите задължения като такова министерство и дълбоко да навлезе в почвата на нашия културен живот, за да не се стига да положението, най-различни частни отговорни или неотговорни театри, кина и т. н. в нашата страна да представят най-различни шлагерни и блудкави представления, плод на фашистките, на капиталистическите и реакционни остатъци в нашата страна, които троват душата на българския зрител. Нашата парламентарна група иска от това министерство да навлезе в културния живот, за да може от българския театър най-после с една козрава десница да се създаде театър, в който българският работник и българският селянин да виждат себе си, своя живот и своя съдба. Министерството трябва да разреши тази задача и по линията на културния фронт — не само по отношение на театъра, а и по отношение на журналистиката, и по отношение на каквото щете с оглед линията, на която това министерство е извикано да работи. Само тогава би имало смисъл то да съществува в нашата политическа и обществена действителност. Ако то не успее да разреши тази своя задача до времето на новите избори, до времето на новата конституция, то ще трябва да си тегли своите последиствия.

От името на нашата парламентарна група аз заявявам, че ние ще гласуваме единодушно законопроекта. (Ръкоплескания. Гласове „Браво!“)

Председателстващ Петър Попзлатев: Има думата народният представител г-н Константин Русинов.

Константин Русинов (к): (От трибуната) Посрещнат с ръкоплескания Г-да народни представители и г-жи народни представителки! Пред нас е законопроектът за кинокултурата в нашата страна предложен ни от г-на министъра на информацията и изкуствата. Преди да пристъпя към разглеждане конкретно на този законопроект, позволете ми да кажа няколко предварителни думи.

В последните две години нашият героичен, демократичен и трудолюбив народ извърши велики дела, преживя величави моменти и записа в своята най-нова история две светли дати. Първата светла дата е 9 септември 1944 г. — денят на народното антифашистко въстание. Втората дата е 8 септември т. г., когато чрез народното допитване народът ни нанесе смъртоносен удар на монархията, погребя я завинаги, изгони от страната ни предатели, ската, подла и лукава немска династия на Кобургите и провъзгласи чиста и свята народна република.

С тези две велики дела българският народ определи окончателно своята демократична физиономия и засвидетелства пред целия прогресивен свят своята смъртна омраза към реакцията и фашизма.

От 9 септември 1944 г. насам народът ни тръгна с бързи и смели крачки по нов път — пътът, който му посочи Отечествения фронт, пътът, по който го води нашият любим и мъдър учител и другар Георги Димитров, път на политически, стопански и културен подем. Вървейки по този път, ние стигнахме до народната република. Вървейки все по този път, ние сигурно ще дойдем до още по-светли дни и бъднини.

Г-жи и г-да народни представители! Деветосептемврийското въстание в 1944 г. и нашата народна република поставиха и поставят пред правителството на Отечествения фронт, пред нас, народните представители, и пред всички честни и родолюбиви народни дейци и общественици върховната задача — да повишим и изострим политическото съзнание на народните маси, да им дадем правилен миросглед върху живота и явленията, които стават в този живот, и да повдигнем материалното и културното благосъстояние на нашия народ.

Такава задача при фашистките режими преди 9 септември 1944 г., ясно е, не можеше никога да се постави, нито да се разрешава. Такава задача обаче при Отечествения фронт и неговата програма ние можем спокойно да си поставим и смело да разрешим. Отечественофронтowska власт е в състояние да ни даде и ни дава всяческа възможност в това отношение.

И действително днес само грубите реакционери и злостните опозиционери могат да отречат факта, че Отечествения фронт и неговата програма дадох възможност да се разгърнат на ширина и дълбочина творческите сили и инициативи на нашия народ по всички направления.

Г-жи и г-да народни представители! Какво е наистина значението на този законопроект и какъв е неговият смисъл? Ето на този въпрос ние трябва да си отговорим, преди да го гласуваме.

Общопризнат факт е, че киноизкуството, както навсякъде, така и у нас, играе първостепенна роля при възпитанието, образованието и културния напредък на широките народни маси, а особено за възпитанието на младежта и децата. Киноизкуството упражнява масово въздействие върху кинопосетителите и до голяма степен формира чувствата, мислите, желанията и волята на зрителите, въздейства лесно върху техните вкусове, оформява техния мироглед и т. н.

Щом това е така, явява се: киноизкуството в нашата страна а чии ръце се намира и под чие ръководство? Правилно и разумно

ли се използва това изкуство за възпитанието и образованието на нашите подрастващи поколения в духа на отечественофронтовската програма?

Трябва да подчертая, че киноизкуството у нас се намира още на ниска степен на развитие. Ние имаме засега в цялата страна не повече от 550 кина, а би трябвало киноизкуството да проникне във всички къщи на страната, даже и в най-затънтените селища.

Но за момент да оставим това на страна. Питам повторно: в чий ръце и под чие ръководство са днес кината? Отговорът е един: в по-голямата си част кината днес са собственост, намират се в ръцете на алчни капиталисти, които нищо не ги интересува, освен тлъстите печалби, които те изсмукват от народа, търгувайки с неговите чувства, културни стремежи и нужди. А художественото качество, идейното, моралното и възпитателното съдържание на повечето от филмите, които се прожектират в нашите кина, стоят под всяка критика. Повечето от тези кинокартини са със сензационно даже блудкаво порнографско съдържание и не гледат, а рушат духовните и морални ценности на народа и младежта, подхранват низките човешки страсти и будят неморални желания. Право казва един наш другар, писателят Крум Кюляков, в едно свое мнение: кината у нас днес са тлъстото кокалче, към което жадно са устремени зъбите на много вълци.

Ето защо настоящият законопроект напълно заслужава нашето внимание. Този законопроект, като стане закон, ще трябва веднаж завинаги да затвори вратите на кината за апетита на алчните капиталисти, на реакцията и на всички онези, които искат чрез киноизкуството да постигат свои еготицистични, реакционни цели и замисли. С този законопроект се поставя наистина началото на едно планово, висококачествено, художествено и идейно-възпитателно киноизкуство в нашата страна.

След 9 септември 1944 г. правителството и народът ни нямаха възможност да се занимават по-особено с киноизкуството, тъй като пред всички ни тогава стоеха за разрешение други, върховни и съдобнозначни задачи. Сега обаче, при новите условия, при народната република, изоставянето на въпроса за културните блага общо и частно за киноизкуството би било престъпление. Държавата и правителството час по-скоро трябва да вземат в своите сигурни ръце киноизкуството и да го направят мощно оръжие за народното образование и възпитание. Чрез киноизкуството нашите културни дейци ще показват на народа и особено на младежта ярки примери от чист патриотизъм и героизъм на славни народни борби, светли моменти от борбите на нашия народ за свобода, независимост и демокрация, творения на изкуството на други народи, в които се пресъздават художествено илюзии, чувствата и стремежите на всичко свободолубиво, истински демократично, героично и човечно в света.

Киноизкуството по този начин не ще бъде само обикновено средство за пропаганда, а мощен фактор за художествено и културно пръвъпитаване на народа.

В законопроекта се предвижда кинофикация и киноиндустрия в нашата страна. А това значи, че у нас ще бъде увеличен броят на кината в голяма степен — от 3 до 4 хиляди. Това ще даде възможност на родната киноиндустрия да се развие и закрепи на основата на самоздържката. Като пример в това отношение нека ни послужат Съветският съюз и братска Югославия. В тези страни киноизкуството се намира под всеотдайните грижи на държавата и правителството и затова там то може и играе голяма роля при изграждането на новия човек.

В законопроекта се предвижда, различни организационни, производствени, обществено-възпитателни и контролни функции да са във властта на Министерството на информацията и изкуствата. Предвижда се създаване с помощта на държавата на български национален киноцентър от фондацията „Българско дело“.

Според чл. 19 от законопроекта, контролата на държавата се състои в надзор върху кинокартините по отношение художествения им и идеен характер.

Монополното право за внос на всякакъв вид тесни картини за селата е предоставено на фондацията, понеже се отнася до кинофикацията на страната, което е дело на държавата, и които картини не донасят големи печалби, а тесните кинокартини за градовете и другите кинокартини се оставя да бъдат внасяни и от частните кинопредприятия и кинопритежатели. С това се дава възможност на гъвкавия капитал да се приспособи при новите условия и да вземе първо място в киноиндустрията и кинопредставянето и го използва за свои цели. Необходимо е да се помисли, щото занаят държавата да изнесе изцяло киноделото в свои ръце.

Ние сме съгласни по принцип с законопроекта и ще го гласуваме, но си запазваме правото в комисията да поискаме изменения, които са наложителни, за да стане този закон действително отговарящ на народно-демократичната политика на нашата отечественофронтовска власт и народната република, способстващ действително за пълната демократизация на културния ни живот. (Ръкоплескания)

Председателстващ Петър Попзлатев: Няма записани оратори. Моля г-да народните представители, които приемат на първо четене законопроекта за кинокултурата, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

По формални причини разглеждането на точки осма, девета, десета и единадесета от дневния ред се отлага.

Пристъпваме към последната точка, дванадесета, от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за оформяване правата на лицата, построили етажи или части от етажи върху чуждо място.

Моля г-на секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Любен Георгиев (р): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за оформяване правата на лица, построили етажи или части от етажи върху чуждо място

Г-да народни представители! Има случай, когато лица сами лично или чрез съставени от тях жилищни кооперации са построили до 6 декември 1941 г. върху чуждо място сграда в етажна собственост, но не са могли да се възползват от разпоредбите на чл. 25 и следващите от закона против спекулата с недвижими имоти, за да оформят собствеността си върху построените от тях помещения, поради това, че не бил съставен писмен договор със собственика на мястото.

При постройка на сгради в етажна собственост обаче, когато строежът е извършен в продължително време, със съгласието на собственика или с негово знание и без противодействие, не може да има съмнение, че между страните е съществувало съгласие, в смисъл, лицата, които строят сградата, да станат собственици на съответните етажи или части от етажи от сградата, разпределени по взаимно съгласие. В тия случаи, когато при това сградата е по-ценна от мястото, липсата на писмен акт не трябва да бъде пречка да се оформи съгласието между страните, като се даде възможност на строителите да придобият собствеността върху построените за тях апартаменти, след като заплатят съответната част от мястото по днешни пазарни цени.

Каго ви излагам това, моля, г-да народни представители, да обсъдите предложението законопроект и ако го одобрите, да го гласувате.

Гр. София, септември 1946 г.

Министър на правосъдието: Л. Коларов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за оформяване правата на лица, построили етажи или части от етажи върху чуждо място

Член единствен: Лицата, които до 6 декември 1941 г. са построили върху чуждо място сграда в етажна собственост по-ценна от мястото, със съгласието на собственика или с негово знание и без противодействие, придобият собствеността на оная част от мястото, която съответствува на построяния за тях етаж или част от етаж, след като заплатят стойността й.

Искът за упражняване правото по предходната алинея трябва да се предяви не по-късно от три месеца след влизането на този закон в сила.

Стойността на мястото се определя по време на извършване оценката в първата инстанция.

При уважение на иска, определената от съда стойност на мястото трябва да се депозира в Българската земеделска и кооперативна банка в месечен срок от влизането на решението в законна сила; в противен случай първостепенният съд обезсилва постановеното решение.

Отчужденията на имоти по алинея първа, извършени след 28 май 1946 г. до изтичането на срока по алинея втора, не могат да се противопоставят на лицата, които придобиват собствеността на същите имоти, съгласно този закон.

Не могат да се противопоставят на същите лица и отчужденията, извършени преди това, ако те имат частен писмен договор за покупка на имота с предприемача-строител на същата сграда, който не е извършил постройката, а те са я продължили, и ако при отчуждението приобретателят е знаел, че такъв договор е сключен и че купувачът по такъв договор е бил във владение на имота, в случай че той е бил построен.

Ако правата на приобретателя отпаднат съгласно предходните две алинеи, той има право върху стойността на съответната част от мястото, определена съгласно алинея трета.

С влизане в законна сила на решението, с което искът е уважен, се обезсилват постановените съдебни решения и спогодби относно собствеността на мястото и присъдените на ищеца суми за одобрение върху придобития, по силата на този закон, имот.

Председателстващ Петър Попзлатев: Няма записани оратори. Моля г-да народните представители, които приемат законопроекта за оформяване правата на лица, построили етажи или части от етажи върху чуждо място, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Дневният ред е изчерпан. Следното заседание ще стане утре, четвъртък, 15 ч.

Председателството на Народното събрание, в съгласие с правителството, предлага следния дневен ред за утрешното заседание: Второ четене на законопроектите:

1. За учредяване минно-индустриално предприятие „Химически заводи „Солоподем“.
2. За изменение и допълнение на закона за военните сили.
3. За техническата компетентност.
4. За изменение и допълнение на наредбата-закон за признаване

за пенсия времето, прекарано във от служба, и пр. („Държавен вестник“, брой 201, от 30 август 1945 г.).

5. За възстановяване жилища и стопански сгради на лицата, имотите на които се отчуждават за направа, разширение или преустройство на ж. п. линии и гари, съоръжения и др.

6. За кинокултурата.

7. За оформяване правата на лица, построили етажи или части от етажи върху чужди имоти.

Първо четене на законопроектите:

8. За уреждане членуването на служителите при Министерството на индустрията и занаятите във фонд „Взаимопомощ“.

9. За освобождаване от мита, такси, бери, герб и др. женските благотворителни дружества „Майка“ в София и „Майчина грижа“ в Габрово.

10. За централизирането на индустрията под управлението на Министерството на индустрията и занаятите.

11. За учредяване Български синдикат за производство на изкуствени торове и други химически произведения.

Моля г-да народните представители, които са съгласни с този дневен ред, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Обявявам заседанието за закрито.

(Закрито в 17 ч. 30 м.)

Подпредседател: ПЕТЪР ПОПЗЛАТЕВ

Секретари: { ТОДОР ТИХОЛОВ
ЛЮБЕН ГОРГИЕВ

За началник на Стенографското отделение: ТОДОР АНГЕЛИЕВ